

Емил Зола - „Врящото гърне“

Улица „Нюв Сент Огюстен“ бе задръстена от коли и фиакърът, който отвеждаше Октав и трите му куфара от Лионската гара, бе принуден да спре. Въпреки че мрачният ноемврийски следобед бе доста студен, Октав свали стъклото. Бе изненадан от внезапното смрачаване в този квартал с тесни улици, гъмжащи от хора. Ругатните на кочияшите, които удряха пръхтящите коне, постоянната блъсканица по тротоарите, безкрайната редица магазини, препълнени с продавачи и клиенти, го замаяха; да, беше си представял Париж по-чист, но никога не бе предполагал такава грубост в общуването: усети, че този град е място, което поощрява ловкостта и силата.

Кочияшът се наведе и го попита:

– Нали търсехте пасаж „Шоазьол“?

– Не, улица „Шоазьол“... мисля, че е нова сграда.

Фиакърът трябваше само да завие, сградата бе втората след ъгъла, голям четириетажен дом, чиято каменна облицовка бе само леко порозовяла в сравнение с ръждивата мазилка на съседните фасади. Октав слезе на тротоара, като машинално го огледа, от магазина за копринен текстил на партера и мецанина чак до прозорците на четвъртия етаж, пред които се виждаше тясна тераса.

На първия етаж няколко кариатиди крепяха балкон с натруфени чугунени перила. Прозорците бяха оградени със сложни орнаменти, нескопосно копирани с шаблони, а долу над входната врата, още по-претрупана с украса, две амурчета държаха картуш, в който се виждаше номерът, осветяван през нощта от газена лампа.

Едър рус мъж, който излизаше от входа, се провикна:

– Ха! Вече сте пристигнали? Очаквах ви утре.

– Наложих се да напусна Пласан един ден по-рано. Стаята готова ли е?

– О, да... Бях я наел преди една седмица и я мебелирах веднага, както поискахте. Почакайте, искам лично да ви настаня.

Той влезе въпреки възраженията на Октав. Кочияшът бе свалил трите куфара. В портиерната стоеше достолепен мъж с продълговато, гладко избръснато лице на дипломат и разглеждаше сериозно вестник „Льо Монитор“. Благоволи все пак да се разтревожи заради куфарите, поставени пред вратата му, и пристъпвайки напред, попита наемателя, архитекта от третия етаж, както го наричаше:

– Господин Кампардон, това ли е въпросният човек?

– Да, господин Гур, представям ви господин Октав Муре, за когото наех стаята на четвъртия етаж. Ще спи горе, но ще се храни у нас... Господин Муре е приятел на родителите на жена ми и аз ви го препоръчвам.

Октав гледаше входа, облицован с пана от фалшив мрамор, и свод, украсен с розети. В дъното се виждаше дворът, павиран и циментиран; изглеждаше студен и безупречно чист; само един кочияш пред вратата на конюшните търкаше юзда с парче кожа. В този двор слънцето вероятно никога не проникваше.

Междувременно господин Гур разглеждаше куфарите. Побутна ги с крак (тежестта им определено му вдъхна респект) и предложи да потърси носач, който да ги качи по задната стълба.

– Госпожо Гур, излизам – провикна се той, надниквайки в ложата.

Портиерната се състоеше от малък салон със светли стъкла, с килим на червени цветя и мебели от палисандър; през полуотворената врата се виждаше част от спалнята и

легло, покрито с тъмночервена кувертюра. Госпожа Гур, много дебела дама с жълти панделки в косата, седеше и бездействаше във фотьойла със скръстени ръце.

– Хайде – каза архитектът. – Да се качваме.

И докато буташе махагоновата врата към входа, добави, забелязвайки впечатлението, което очевидно правеха на младежа черното кепе и небесно-сините пантофи на господин Гур.

– Знаете ли, той е бил камериер на херцог Вожлад.

– А! – отговори Октав.

– О, да! И се е оженил за вдовицата на съдебен изпълнител от Мор ла Вил, където дори имат къща, но чакат да получат три хиляди франка рента, преди да се оттеглят там... Порядъчни портиери са!

Входът и стълбището бяха крещящо луксозни.

Долу, женска фигура, нещо като неаполитанка, изцяло позлатена, носеше на главата си амфора, от която се подаваха три газени лампи с матови глобуси. Паната от фалшив бял мрамор с розови бордюри продължаваха и нагоре по цялата стълбищна клетка, дървената част на перилата беше от махагон, а металната имитираше клони от старо сребро и листа от злато. Червена пътека, придържана от медни ограничители, покриваше стъпалата. Но Октав бе най-вече изненадан от топлината, от горещия въздух, който лъхаше в лицето му.

– Гледай ти! Стълбището също ли се отоплява?

– Естествено – отговори Кампардон. – Вече всички собственици, които уважават себе си, го правят... Домът е много, много хубав...

Въртеше глава, сякаш бе проучил стените с архитектурното си око.

– Ще видите, драги, всичко е перфектно. А и хората са „комилфо“!

И докато бавно се изкачваше, той представяше наемателите. На всеки етаж имало по два апартамента – един гледал към улицата и един към двора, като махагоновите им врати били една срещу друга. Най-напред спомена господин Огюст Вабр, големия син на собственика – през пролетта поел магазина за копринени платове на приземния етаж и живеел в целия мецанин. После на първия етаж в апартамента към двора бил другият син на собственика, господин Теофил Вабр, с жена си, а този към улицата бил на собственика, бивш нотариус от Версай, който впрочем живеел у зет си, господин Дюверие, съветник в Апелационния съд.

– А още няма четиресет години – спря се Кампардон. – Бива си го, нали?

Изкачи две стъпала и внезапно се обърна.

– Вода и газ на всеки етаж.

На всяка стълбищна площадка имаше висок прозорец, през чиито оградени с античен мотив стъкла светлината проникваше на стълбището. Под прозореца бе поставена тясна скамейка с кадифена тапицерия. Архитектът отбеляза, че тук възрастните хора могат да седнат и да си починат. Тъй като отминаха втория етаж, без той да каже нещо за наемателите, Октав посочи вратата на големия апартамент и попипа:

– А там?

– Там ли? Хора, които не виждаме, никой не ги познава. Спокойно бихме живели и без тях. Е, нали знаете, дори слънцето има петна.

После добави презрително:

– Господинът май пишел книги.